

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Mrázovou, Ph.D., v právní věci

žalobce: A. C., nar.....,
 státní příslušnost, ev. číslo
 místem pobytu
 zastoupený advokátem Mgr. Petrem Václavkem
 sídlem Opletalova 25, 110 00 Praha 1

žalovaný: **Ministerstvo vnitra České republiky**
 sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 12. 2016, č. j. OAM-832/ZA-ZA02-ZA17-2015

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky ze dne 22. 12. 2016, č. j. OAM-832/ZA-ZA02-ZA17-2015, **s e r u š í** a věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému.

- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 3 400 Kč, a to k rukám jeho advokáta Mgr. Petra Václavka do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění

I. Vymezení věci

1. Žalobce se domáhal zrušení shora specifikovaného rozhodnutí žalovaného, jímž žalovaný rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany žalobci podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby

2. Ve včas podané žalobě (dne 11. 1. 2017) žalobce uvedl, že je kurdské národnosti a ženatý s paní M. C., nar., st. příslušnost V žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR uvedl jako důvod to, že odmítá nastoupit vojenskou službu, neboť trpí psychickými problémy z důvodu zastřelení svého kamaráda během výkonu vojenské služby. Dalšími důvody uvedenými v žádosti byla jeho kurdská národnost, křesťanská víra a sympatie s tureckou politickou stranou HDP (Lidově demokratická strana). Žalovaný však v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že na základě uváděných skutečností nelze uzavřít, že žalobce vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován, proto žalobci azyl neudělil. Žalobce se však domnívá, že byl v předcházejícím řízení zkrácen na svých právech, a že jeho žádost byla neoprávněně zamítnuta. Proto se s žalobou obrátil na soud. Žalovaný totiž podle něj porušil následující ustanovení: § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), když nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a rovněž v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu (§ 2 odst. 4 správního řádu); § 12 zákona o azylu, protože žalobce splnil zákonné podmínky pro udělení azylu podle cit. ust.; § 14 zákona o azylu, neboť žalobce splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu z humanitárních důvodů; § 14a zákona o azylu, neboť žalobci v případě návratu hrozí nebezpečí vážné újmy; a dále čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, neboť v případě návratu hrozí žalobci nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení či trestu. Výše uvedená ustanovení žalobce blíže neupřesnil. V závěru žaloby však uvedl, že tuto doplní obratem na výzvu soudu.
3. Žalobce svoji žalobu doplnil dne 27. 1. 2017. V podání zopakoval to, co již uvedl v původní žalobě, přičemž dále upřesnil porušení § 12 písm. b) zákona o azylu a § 14a zákona o azylu. Pokud jde o blanketně namítané porušení § 14 zákona o azylu v původním znění žaloby, pak k tomuto porušení (humanitární azyl) již nic v doplnění žaloby dne 27. 1. 2017 neupřesnil.

4. Hlavním důvodem podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla obava žalobce z nástupu do povinné vojenské služby, protože má psychické problémy od té doby, co jeho kamarád zemřel při výkonu povinné vojenské služby. Jde o odůvodněnou obavu, neboť při jeho poslední návštěvě Turecka mu již byla doručena výzva k nástupu na základní vojenskou službu.
5. Ze shora uvedené obavy vyplývá další obava žalobce, a to ze stíhání pro nenastoupení základní vojenské služby. V tomto směru odkazoval žalobce na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 508/97, z něhož vyplývá, že „*povolávání k výkonu vojenské služby samo o sobě není ještě pronásledováním z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, byť by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. Strachem z pronásledování rovněž není obava (...), že v souvislosti s jeho dezercí z armády by mohl být trestně stíhán.*“ V této souvislosti žalobce právě poukázal na situaci, že v podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvedl jeho povolání do armády *samo o sobě*, nýbrž v kontextu dalších skutečností, které již mohou založit jeho obavy a důvod k pronásledování. Dalšími skutečnostmi, které toto působí jsou žalobcova kurdská národnost a odmítání účasti v bojích ve východní části Turecka, kde má obavy ze ztráty života.
6. Podle bodu 170 Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, vydané Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v Ženevě, je možné, aby „*nutnost výkonu vojenské služby byla jediným důvodem pro nárok na právní postavení uprchlíka, pokud by vojenská služba vyžadovala účast ve vojenských akcích, pokud jsou v rozporu s jeho skutečným politickým, náboženským nebo morálním přesvědčením.*“
7. Žalobce nemá bezdůvodný strach z potrestání za odmítání konání vojenské služby, neboť v Turecku je toto trestné. Forma uplatněného trestání je však neslučitelná s demokratickými zásadami. V této souvislosti žalobce odkázal na zprávu Amnesty International ze dne 9. 12. 2005, jenž popsala případ Mehmeta Tarhana: „*Amnesty International je závažně znepokojena ohledně zdraví a bezpečnosti odpůrce vojenské služby Mehmeta Tarhana, 27 let, který si odpykává čtyřletý trest odnětí svobody, za dvě obvinění z neuposlechnutí rozkazu, poté, co odmítl konat vojenskou službu. Během uvěznění byl objektem vážného špatného zacházení. Navíc nyní čelí možnému „fyzickému trestu“ (míněn test sexuální orientace), jenž zahrnuje kruté, nelidské a ponižující zacházení, stejně tak jako porušení jeho práva na soukromí. Amnesty International apeluje na jeho okamžité a bezpodmínečné propuštění.*“ Podrobná zpráva o případu č. EUR 44/036/2005 poukazuje na důvody, proč Mehmet Tarhan nechtěl uposlechnout příkazu ke konání vojenské služby, dále dokumentuje jeho zadržení, soudní proces, ponižující zacházení ve věznici a apeluje na jeho propuštění. I přes propuštění byl Tarhan opětovně vyzván ke konání vojenské služby, poté byl znovu zatčen a odsouzen ke čtyřem letům vězení. Nakonec Evropský soud pro lidská práva konstatoval v rozhodnutí ze dne 17. 7. 2012, č. 9078/06 (případ Tarhan vs. Turecko), že došlo k porušení čl. 3 (zákaz nelidského a ponižujícího zacházení) a čl. 9 (svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv.

8. Přítěžující okolností u žalobce bude i to, že před výkonem vojenské služby uprchl do ciziny. V případě návratu do Turecka ho tak může čekat ještě přísnější trest. Podle zprávy Home Office Velké Británie může být dezertér dle čl. 63 až 81 tureckého trestního zákona, unikající před vojenskou povinností déle než 3 měsíce, potrestán odnětím svobody v délce 6 až 36 měsíců.
9. Shora uvedené žalobce shrnul tak, že nechce nastoupit vojenskou službu v Turecku, neboť se obává, že bude nasazen do ozbrojeného konfliktu, dále, že bude z důvodu své kurdské národnosti diskriminován během výkonu vojenské služby, a že současně bude i objektem špatného zacházení. Jelikož za dezerci žalobci hrozí uvěznění, obává se dále horšího nelidského a ponižujícího zacházení (i s ohledem na to, že uprchl do zahraničí) během výkonu trestu.
10. Žalobce dále odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2009, č. j. 4 Azs 87/2008-66, z něhož vyplývá, že *„Odmítnutí vojenské služby není samo o sobě důvodem pro udělení azylu, neuvádí-li žadatel o mezinárodní ochranu ještě jiné důvody, pro které žádá o udělení azylu, popř. doplňkové ochrany. Takovým důvodem byla v případě žalobce obava z problémů, které mohly nastat při výkonu základní vojenské služby s ohledem na jeho kurdskou národnost.“*
11. V případě vymezení branců jako určité sociální skupiny ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, žalobce pojal další obavy a v této souvislosti odkázal na azylově relevantní situaci řešenou v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008-83, z něhož vyplývá, že *„Branci mohou být na základě konkrétních skutkových okolností považováni za specifickou sociální skupinu, kdy mohou mít odůvodněný strach z pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu, pokud na jedné straně čelí hrozbě násilí ze strany teroristických skupin pro případ, že základní vojenskou službu nastoupí, přičemž Alžírsko není schopno jim před tímto nebezpečím poskytnout dostatečnou ochranu, a na straně druhé čelí hrozbě trestů odnětí svobody ze strany státu pro případ, že by vojenskou službu nastoupit odmítli.“* Ačkoliv šlo o situaci v Alžírsku, podle žalobce lze toto rozhodnutí v obecné rovině vztáhnout i na jeho případ. Žalobce totiž jako Kurd má odůvodněný strach z pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu, protože se mj. obává i násilí ze strany Islámského státu, pokud by jim padl do zajetí. Je všeobecně známo, že právě Kurdové bojují proti Islámskému státu a mnoho jich padlo v bojích. Turecko žalobci nemůže poskytnout ochranu před tímto nebezpečím, přičemž žalobce současně čelí hrozbě trestu odnětí svobody za odmítnutí nastoupit vojenskou službu.
12. Žalobce odmítá nasazení do bojů, protože je sám kurdské národnosti, která je v Turecku diskriminována. Pro žalobce je celkově neslučitelné i s jeho morálním přesvědčením, aby se jakýmkoliv způsobem účastnil jakéhokoli ozbrojeného konfliktu se zbraní v ruce. Ačkoliv v řadě demokratických států platí branná povinnost, která koresponduje s oprávněním státu vyžadovat, aby se jeho občané podíleli na zajištění bezpečnosti státu, pak tato situace neplatí v Turecku. Žalobce totiž jako Kurd nepovažuje Turecko za svůj stát. Je si vědom historických souvislostí a okupace Kurdistanu, přitom necítí žádnou občanskou

povinnost vůči Turecku, zvláště jako příslušník menšiny, kterou se Turecko snaží po několik let násilím potlačit. Žalobci je známo, že by se mohl vykoupit ze základní vojenské služby, avšak nemá tolik finančních prostředků, aby této možnosti využil.

13. Kurdové mají v Turecku specifické postavení, neboť se jedná o etnickou menšinu, která je často obětí diskriminace a utlačování, a to i ze strany vlády, úředníků, policistů a armády. V Turecku tak dochází k perzekuci, což Turecku vyčítá i Výbor OSN pro odstranění všech forem rasové diskriminace ve své zprávě č. CERD/TUR/CO/4-6 ze dne 11. 1. 2016.
14. Žalobce odmítá bojovat za Turecko, s jehož politickou situací nesouhlasí a kde je islám většinovým náboženstvím. Situaci žalobce ztěžuje i fakt, že je kurdské národnosti, a že konvertoval od islámu ke křesťanství. To vše také uvedl ve své žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Přitom je důležité, aby byla vzata v potaz také současná situace v Turecku. Protože v létě 2016 došlo k údajnému vojenskému puči v Turecku a následkem toho dosud probíhají velice tvrdé a brutální čistky mezi protivládními sympatizanty, což způsobilo i zhoršení životních podmínek tureckých občanů kurdské národnosti.
15. Žalobce dále citoval jednotlivé zprávy, o které se žalovaný opíral v napadeném rozhodnutí. Šlo o zprávu CSW – Svoboda náboženského vyznání Turecko 2016 (z dubna 2016); výroční zpráva Komise USA pro svobodu vyznání – Turecko (z 2. 2. 2016); zpráva MV Velké Británie – Turecko, základní informace, aktéři ochrany vnitřního přesídlení (z února 2016); informace OAMP – Turecko, postavení politických stran BDP a HDP (ze dne 6. 5. 2015); zpráva Ministerstva vnitra Velké Británie, Turecko, vojenská služba (2016); informace Kanadské rady pro imigraci a uprchlíky, Turecko – vojenská služba (2014) a zpráva Evropského úřadu pro odpírání vojenské služby z důvodů svědomí, Turecko (2014). Z výše uvedeného podle žalobce vyplývají informace ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Turecku, které jsou povětšinou zastaralé a informují o situaci, která již není aktuální. Žalovaný tak nedostal své povinnosti zjišťovat stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, jenž je nezbytný s ohledem na konkrétní okolnosti případu.
16. V Turecku dosud probíhají čistky mezi politiky, hlavně mezi politiky kurdské národnosti a prokurdskými sympatizanty. Lidskoprávní situace v Turecku se rapidně zhoršila, zejména po parlamentních volbách v červnu 2015, dále pak v červenci 2015, kdy došlo k násilnostem mezi Stranou kurdských pracujících a tureckými ozbrojenými složkami. Následně v létě 2016 došlo k neúspěšnému pokusu o převrat, jehož následkem nejsou nyní respektována lidská práva tureckých občanů kurdské národnosti a tito jsou v ohrožení. Došlo také k čistkám v armádě, justici a v civilních odděleních Ministerstva vnitra. Výsledkem toho mohou být také větší represe vůči kurdské národnostní menšině, která se jinak v Turecku dlouhodobě snaží o emancipaci.
17. Napadené rozhodnutí bylo učiněno na základě nedostatečně zjištěné aktuální situace v Turecku ve věci tureckých občanů kurdské národnosti. Žalobce splňuje kritéria pro udělení mezinárodní ochrany v ČR ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu kurdské národnosti, neochoty konat

vojenskou službu, uplatňování křesťanské víry a rovněž z důvodu zastávání určitého politického názoru.

18. Žalobce je přesvědčen o tom, že v případě jeho návratu do Turecka mu hrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b), c) a d) zákona o azylu. Za dezerci žalobci totiž hrozí věznění, během kterého se obává mučení, nelidského a ponižujícího zacházení a vážného ohrožení života a lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci vnitřního konfliktu. Žalobce je též přesvědčen, že v případě jeho nuceného návratu by došlo k jeho uvěznění a mučení, což je v rozporu s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
19. Na základě výše uvedeného žalobce soudu navrhl, aby napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

20. V podání ze dne 14. 2. 2017 žalovaný nejprve vylíčil azylovou historii žalobce a poté se vyjádřil k podané žalobě obdobně jako v napadeném rozhodnutí. Žalobce totiž nijak neprokázal a správní orgán ani nezjistil, že by žalobce v zemi původu vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) azylového zákona, nebo že by byl za tuto činnost pronásledován či perzekuován. Dle svého prohlášení byl žalobce pouhým sympatizantem Lidové demokratické strany Turecka. Argumentaci žalobce o pronásledování pro politické přesvědčení žalovaný označil za nedůvodnou. Žalobce totiž nedoložil, že nějaké politické přesvědčení má, že je schopen jej formulovat a prezentovat, a že se proto stal v domovské zemi vládním úřadům nepohodlným, pročez je pronásledován, anebo že lze takové pronásledování důvodně očekávat v případě jeho návratu do země původu. Není zřejmé, že by žalobce dosud své politické přesvědčení v domovské zemi projevil. V uvedeném směru žalovaný odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 8. 1998, sp. zn. 5 A 514/97.
21. Lze připustit, že žalobce se mohl cítit ohrožen nestabilní politickou situací v zemi původu. Pojem pronásledování však nelze oddělit od skutečnosti, že uprchlíkem může být jen ten, kdo z právně relevantních důvodů odmítá přijmout ochranu své vlasti. K tomu žalovaný odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 10. 1999, sp. zn. 6 A 509/98. Také z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, sp. zn. 1 Azs 34/2004, vyplývá, že „Podle přesvědčení soudu je známým jevem v každé zemi (i v zemích nejvyššího standardu ochrany lidských práv a důsledné demokracie), že příslušníci určité rasy, národnosti, náboženského vyznání, sociální skupiny nebo politického přesvědčení se mohou stát u svých spoluobčanů právě pro tyto vlastnosti terčem ústrků, slovních a fyzických útoků, diskriminačních postupů při přístupu ke vzdělání, k výkonu určitých povolání, ba dokonce i přístupu na určitá místa nebo užívání veřejného majetku. Zdrojem takového nepřátelského jednání mohou být nejrůznější negativní lidské vlastnosti jako xenofobie, animozita, závist, msta za dřívější příkoří domnělá i skutečná, důvodná i nedůvodná obava o bezpečnost, náboženské důvody, strach z ohrožení sociálních jistot atd. To však samo o sobě není ještě pronásledováním ve smyslu § 2 zákona o uprchlících (resp. ve smyslu čl. 1.A.2. Úmluvy o

právním postavení uprchlíků, publikované v ČR pod č. 208/1993 Sb.). Případná nižší efektivita takové ochrany v jednotlivých zemích), nečiní z takového obrožení „pronásledování“, tedy ani azylový důvod.“

22. Pojem sociální skupina vymezil Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004-60, tak, že jde „o skupinu osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotýčných osob; riziko pronásledování však do této charakteristiky nepatří.“ Definice tohoto pojmu je obsahově konformní se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu dle nové kvalifikační směrnice. S ohledem na výše uvedené tedy nelze vyhýbání se nástupu k výkonu vojenské služby podřadit pod pojem sociální skupina a námitka žalobce je tak lichá.
23. Žalovaný dostal své povinnosti ve věci zabezpečení informací o zemi původu v souladu s judikaturou (odkázal na rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81). Informace o zemi původu jsou objektivní, aktuální a vyvážené. Žalobce byl také s informacemi řádně seznámen, odmítl se k nim vyjádřit nebo je nějak doplnit. V podrobnostech žalovaný odkázal na správní spis a napadené rozhodnutí. Setrval na právním názoru, že žalobce neuvedl žádný azylově relevantní důvod, přitom tyto důvody nebyly zjištěny ani žalovaným. Byly dodrženy veškeré procesní postupy, zjištěn úplně a řádně skutkový stav a na tomto základě bylo kvalifikovaně rozhodnuto. Napadené rozhodnutí bylo řádně odůvodněno, postup žalovaného nebyl stížen žádnou vadou řízení. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem o azylu a i se závazky vyplývajícími z mezinárodních smluv. Nebylo vybočeno ani z ustálené judikatury správních soudů. Na základě výše uvedeného žalovaný navrhl soudu, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Průběh soudního řízení

24. V průběhu soudního řízení nechal žalobce založit do spisu řadu podkladů v kopiích, jimiž chtěl zřejmě dokumentovat svoji vůli zůstat v ČR. Jednalo se zejména o: nájemní smlouvu na dobu neurčitou ze dne 1. 9. 2015 k bydlení žalobce a jeho manželky na adrese v B., D. 59a; rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajská pobočka v Brně ze dne 17. 8. 2017 o povolení k zaměstnání; VZP – průkaz pojištění; řidičský průkaz; doklad ČSSZ o přidělení evidenčního čísla žalobci; zdravotní průkaz pracovníka v potravinářství; průkaz žadatele o azyl; uzavření rámcové smlouvy o finančních službách s Českou spořitelnou, a.s. a poskytnutí platební karty; rozhodnutí ze dne 21. 5. 2018 o přijetí žalobce od 1. 9. 2018 do 1. ročníku zkráceného studia středního vzdělání s výučním listem v denní formě v oboru kuchař-číšník na Střední škole Brno, Charbulova 106.

25. Soud vzal shora uvedené podklady na vědomí s tím, že mají sloužit na podporu tvrzení žalobce, zejména k osvědčení jeho vůle, že chce setrvat v ČR. Citované podklady nebyly sporné mezi účastníky řízení a ani neměly dokládat jakkoliv sporné skutečnosti. Těmito podklady soud neprováděl žádné dokazování, vzal je pouze na vědomí, když jimi nebyly prokazovány okolnosti ve věci podstatné a vyplývající z § 12 písm. b), § 14 a ani § 14a zákona o azylu.
26. Žalobce soudu sdělil, že je právně zastoupen až v písemnosti ze dne 6. 3. 2018, včetně doložení plné moci, která byla dne 5. 3. 2018 udělena Mgr. Petru Václavkovi, advokátovi se sídlem v Praze, Opletalova 25.

V. Posouzení věci krajským soudem

27. Zdejší soud přezkoumal za podmínek uvedených v § 51 odst. 1 a 2 ve spojení s § 76 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), a v rozsahu uplatněných žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i řízení předcházející jeho vydání, a shledal, že **žaloba je důvodná.**
28. Původní žaloba ze dne 11. 1. 2017 obsahovala, mimo představení žalobce a konkretizace psychických problémů, pro něž odmítá nastoupit vojenskou službu, pouze výčet zákonných ustanovení (včetně dikce), aniž by bylo zřejmé, v čem konkrétně je spatřováno porušení zmíněných ustanovení. Z provedené citace lze dovodit, že se žalobce neztotožnil se závěry žalovaného, a to především v tom, že má za to, že splňuje podmínky pro udělení azylu uvedené v § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu, neboť žalobci v případě jeho návratu do vlasti hrozí nebezpečí vážné újmy. V uvedené souvislosti žalobce rovněž namítal porušení § 2 odst. 4 a § 3 správního řádu a dále čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, když žalobci v případě jeho návratu má hrozit nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu. Dne 27. 1. 2017 žalobce doplnil žalobu, přičemž upřesnil i výše uvedený výčet napadených zákonných ustanovení a konkretizoval, jakým způsobem došlo k jejich porušení. Blíže již nenapadal § 14 zákona o azylu, avšak setrval na naplnění důvodů pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, resp. pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. b), c) a d) zákona o azylu. K tomu žalobce uvedl konkrétní důvody (pro stručnost soud odkazuje na čl. II tohoto rozsudku, kde jsou důvody citovány).
29. Krajský soud ověřil ze správního spisu skutková zjištění provedená v této věci žalovaným. Zjistil, že žalobce podal dne 25. 9. 2015 žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Žalobce je turecké státní příslušnosti a kurdské národnosti. Narodil se a žil v Turecku v okrese M. Hovoří turecky, česky, kurdsky, anglicky a ukrajinsky. Má dva bratry, kteří žijí v Turecku. Žalobce je ženatý s paní M. C., nar., st. příslušnost Ve své vlasti žalobce pobýval do podzimu roku 2011, pak odjel do Drážďan (SRN), odkud na konci roku 2011 přicestoval do ČR – Brna, kde pobýval až do roku 2014. Žalobce žil střídavě na Ukrajině, v ČR a navracel se i do své vlasti. Naposledy z Turecka odcestoval do ČR dne 26. 6. 2015. Vyznává křesťanství, sympatizuje s politickou stranou HDP (Lidově demokratická strana), členem této strany ale není. V zemi původu nevykonával povinnou vojenskou

službu, jejímu nástupu se vyhýbá. Žalobce má vzdělání středoškolské, práci dosud žádnou nevykonával. Nevlastní žádný majetek, disponuje hotovostí 700 Kč. Finance získává od své manželky, dříve je získával od své rodiny. Do ČR přiletěl z Istanbulu přes Vídeň s platným cestovním dokladem a českým vízem. O mezinárodní ochranu v ČR požádal proto, že se brání nástupu na základní vojenskou službu, nesouhlasí s islámem a ani nemůže žít v zemi, kde je islám většinovým náboženstvím. Žalobce rovněž uvedl vojenské důvody svého opuštění vlasti. ČR je jednoznačně cílovým státem, rád by zde žil se svojí ženou a pracoval. Zdravotní stav označil za dobrý. Nikdy proti němu nebylo vedeno trestní stíhání. Ve vlastnoručně podepsaném prohlášení žalobce potvrdil, že důvodem jeho žádosti o mezinárodní ochranu v ČR je odmítání nástupu na povinnou vojenskou službu v Turecku. K tomu doplnil, že trpí také psychickými problémy, protože jeho kamarád byl při výkonu vojenské služby zastřelen. Za poslední roky také padlo mnoho tureckých vojáků při boji se členy organizace PKK. Žalobce i v prohlášení zopakoval, že nesouhlasí s islámem jako náboženstvím, neboť sám je křesťan a v zemi původu nemůže žít s křesťanskou vírou. Současně poukázal na špatnou bezpečnostní situaci v zemi jeho původu a na problémy při soužití kurdské menšiny (k níž patří) a většinového obyvatelstva. Má za to, že konflikt v Sýrii negativně ovlivnil bezpečnostní situaci především na východě jeho země, což je pro něj nepřijatelné a životu nebezpečné. Závěrem také připomněl politickou stranu HDP, s níž sympatizuje, která je napadána jinými politickými stranami. Pro úplnost je třeba doplnit, že žalobce od počátku prokazoval svoji totožnost a státní příslušnost platným cestovním dokladem č. x, platným do dne ..., a současně platným cestovním vízem.

30. Výše uvedenou argumentaci z podané žádosti a učiněného prohlášení potvrdil žalobce i při svém pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 25. 9. 2015 za přítomnosti tlumočnicka tureckého jazyka. Výše uvedená sdělení tak byla doplněna o to, že ve své vlasti žalobce vedl společnou domácnost se svými rodiči a bratrem. Při své poslední návštěvě Turecka se dozvěděl podrobnosti o nutnosti povinného nástupu na základní vojenskou službu, když mu současně byl doručen příkaz k tomuto nástupu na listopad 2015. Žalobce se však odmítl účastnit ozbrojených akcí, protože má obavy o svůj život vzhledem k vysokému procentu úmrtnosti tureckých vojáků. Žalobce pochází z východní oblasti Turecka, pročež si je jist, že by byl nasazen do linie těžkých bojů na východě země. O povinné vojenské službě žalobce věděl od svých dětských let, avšak díky studiu se mu zatím dařilo této povinnosti unikat. Jako Kurd by měl v armádě problémy se svými vojenskými nadřízenými a byl by jimi jednoznačně utiskován. Problémy by pramenily i z toho, že nemá rád islámské vyznání, jeho tvrdé příkazy a zákazy, omezování svobody a lidských práv. Tato víra žalobci nevyhovuje, přitom v Turecku pronikla i do politiky skrze vládnoucí stranu. Sám je vyznáním křesťan, přičemž tuto víru přijal během svého pobytu na Ukrajině. Na výzvu správního orgánu, aby uvedl konkrétní problémy, kterým čelil kvůli náboženskému přesvědčení, žalobce při pohovoru sdělil, že při své poslední návštěvě země původu měl na krku jako přívěsek křesťanský křížek, přičemž jeho známí a kamarádi mu jej strhli a vyhrožovali fyzickým útokem, pokud nedostane tzv. rozum. Na policii se kvůli tomuto útoku neobrátil, protože mu přišlo nedůstojné udávat své známé právě z takového důvodu. K dotazům ohledně legalizace pobytu v ČR žalobce uvedl, že při svém prvním pobytu v ČR požádal o přechodný pobyt pro rodinného příslušníka, občana EU, avšak z toho sešlo, neboť jeho přítelkyně tehdy požívala narkotické látky, a proto ji

opustil. Po uzavření sňatku s manželkou žádal v roce 2014 znovu o povolení k pobytu, tentokrát za účelem sloučení rodiny, žádost však byla pro formální nedostatky zamítnuta. Pro účely udělení mezinárodní ochrany žalobce dále poukazoval i na další problémy v Turecku, zejména aktuálně na obtíže se syrskými uprchlíky a na stupňující se teroristické útoky. Situaci na východě své vlasti označil za komplikovaný válečný konflikt. Vedle toho upřesnil, že v okolí města M., kde žil, žádné boje neprobíhají. Žalobce zdůraznil, že se v případě svého návratu obává o svůj život, když bezprostřední nebezpečí pro něj představuje nástup na základní vojenskou službu, ale také vyčlenění z kolektivu v důsledku jeho křesťanské víry. K politické straně HDP uvedl, že k ní má sympatie, avšak kvůli ní žádné problémy ve své zemi neměl. Tato strana nicméně problémům v Turecku čelí. Do Turecka se vrátit nechce, nemohl by tam žít bezpečný život, a to nejen z důvodů své křesťanské víry. Svá tvrzení o manželství a řádně upraveném pobytu žalobce dokládal oddacími listem a nájemní smlouvou.

31. Z žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany, prohlášení a rovněž pohovoru s žalobcem vyplývá, že tvrzeným důvodem podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany je především obava z nástupu povinné základní vojenské služby z národnostních, náboženských a především bezpečnostních důvodů. Situace na východě Turecka, kde by žalobce zřejmě byl nasazen, je životu nebezpečná a probíhají zde těžké boje. Situace na východě Turecka představuje komplikovaný válečný konflikt. Za doplňující důvody, pro které žalobce odmítá nástup na základní vojenskou službu, označil žalobce psychické problémy, kterými trpí na základě toho, že jeho kamarád byl při výkonu vojenské služby zastřelen. Také velké množství Tureckých vojáků padlo při boji se členy organizace PKK. Za další důvody, pro které by měl v armádě problémy se svými vojenskými nadřízenými a byl by jimi utiskován, označil to, že je Kurd a je křesťanského vyznání. Žalobce také zdůraznil, že v jeho případě nedošlo pouze k odmítání povinné základní vojenské služby, nýbrž ke kombinaci tohoto důvodu se špatnou bezpečnostní situací na východě Turecka a s problematickým soužitím křesťanské a kurdské menšiny s většinovou islámskou populací v zemi. Dále žalobce zdůraznil, že odmítání povinné základní vojenské služby je v Turecku trestné, přičemž žalobce bude potrestán ještě přísněji, neboť uprchl do zahraničí. Také výkon tohoto trestu bude ponižující, nedemokratický, a to z důvodu jeho kurdské národnosti a křesťanského vyznání.
32. Podle § 28 odst. 1 zákona o azylu se udělí mezinárodní ochrana ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, § 13 nebo § 14, udělí azyl přednostně.
33. Žalovaný postupoval v souladu s právními předpisy, když posuzoval jednotlivé zákonné důvody pro udělení mezinárodní ochrany, resp. pro udělení doplňkové ochrany. S jeho posouzením a závěry se zčásti krajský soud ztotožnil, zčásti však nikoliv.
34. Žalobce v původně podané v žalobě rozporoval správnost aplikace § 12 zákona o azylu (ustanovení jako celku), v doplnění žaloby pak konkrétně rozporoval § 12 písm. b) zákona o azylu. Krajský soud proto z opatrnosti posoudil i správnost aplikace § 12 písm. a) zákona o azylu, pročež dospěl k závěrům shodným s žalovaným. Podle § 12 písm. a) zákona o

azylu se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Žalobce však neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že ve své vlasti vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován.

35. Žalobce využil úkonu ve správním řízení - seznámení se s podklady dne 15. 11. 2016, při němž doplnil svoji výpověď. K okolnostem uplatňování politických práv a svobod uvedl, že jeho politické myšlení je velice blízké politické straně HDP a v současnosti bylo 11 poslanců z této strany v Turecku zatčeno a vězněno, ačkoliv byli zvoleni v demokratických volbách. Jelikož je sympatizantem této strany, byl by při pobytu v Turecku zřejmě také pronásledován stejně tak, jako je pronásledována většina sympatizantů této strany, jelikož by docházel do jejich organizací a plně by stranu a její názory podporoval. Na všechny sympatizanty a podporovatele této strany je nahlíženo jako na teroristy a podle toho je s nimi i zacházeno. K vojenskému puči z léta 2016 uvedl, že byl zorganizován samotnou vládou. Pokud by tak žalobce nepožádal o azyl v ČR, mohl se nacházet v té době v Ankaře např. za účelem vyřízení víz pro vycestování, přičemž se mohl stát také jednou z obětí tohoto puče. Dále potvrdil trvající obavy z pronásledování pro nevykonávání povinné základní vojenské služby.
36. Shora doplněná výpověď žalobce nemohla ničeho změnit na správnosti závěru o nenaplnění podmínek uvedených v § 12 písm. a) zákona o azylu pro udělení azylu. Žalobce je v zemi původu pouze sympatizantem politické strany HDP, což ostatně sám tvrdil. Současně ve své původní výpovědi uvedl, že ohledně těchto sympatií k uvedené straně neměl v zemi původu žádné obtíže. Žalobce neuváděl a ani neprokázal existenci skutečností svědčících o uplatňování politických práv a pronásledování žalobce za toto uplatňování politických práv. Ačkoliv žalobní bod rozporující správnost posouzení podmínek uvedených v § 12 písm. a) zákona o azylu nebyl zcela konkrétní, lze podle názoru soudu učinit ve shodě s žalovaným závěr, že žalobce nebyl ve vlasti pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod ve smyslu posledně citovaného ustanovení, a proto po právu nebyl žalobci azyl podle tohoto ustanovení udělen.
37. Obdobné závěry jako shora lze učinit i v případě žalobní námitky směřující proti nesprávnosti aplikace § 14 zákona o azylu, když podle žalobce údajně byly splněny zákonné podmínky pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Podle uvedeného ustanovení § 14 zákona o azylu platí, že pokud v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.
38. Žalobce ve vztahu k uplatnění § 14 zákona o azylu blíže své žalobní námitky nekonkretizoval. Lze tedy ve shodě s žalovaným konstatovat, že v případě žalobce byla posouzena jeho rodinná, sociální i ekonomická situace a bylo přihlédnuto k jeho věku a zdravotnímu stavu. Vzhledem ke zjištěným okolnostem však nebyly nalezeny žádné důvody zvláštního zřetele hodné ve smyslu § 14 zákona o azylu pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Lze také přisvědčit závěrům žalovaného v tom, že žalobce je

dospělou osobou, plně právně způsobilou a praceschopnou, která se dokáže postarat sama o sebe a vydělat si na živobytí prací. Má dobrý zdravotní stav, nepodstupuje žádný typ léčby vázaný na území ČR. Krajský soud dále zdůrazňuje, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok, je udělován pouze za výjimečných okolností, kdy nebyl shledán důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu a kdy současně by bylo zcela „nehumánní“ azyl neudělit. Takové skutečnosti však nebyly u žalobce shledány. Nutno podotknout také to, že se žalobce nijak výslovně udělení azylu z humanitárních důvodů nedomáhal. Jelikož v této věci nebyl zjištěn důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu, nebyl žalobci zcela po právu tento azyl udělen.

39. Zcela odlišně však bylo třeba pohlížet na závěry žalovaného o nenaplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) a § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. b), c) a d) zákona o azylu, jež žalobce ve své žalobě také napadal.
40. Podle § 12 písm. b) zákona o azylu se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.
41. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy podle odst. 2, a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se považuje za vážnou újmu podle tohoto zákona ad a) uložení nebo vykonání trestu smrti, ad b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, ad c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo ad d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR.
42. Žalovaný při posuzování naplnění podmínek uvedených v § 12 písm. b) a § 14a zákona o azylu uvedl v napadeném rozhodnutí řadu důvodů pro neudělení azylu či doplňkové ochrany žalobci, které však nebyly ve věci rozhodné. Například citoval z turecké ústavy, že Turecko je oficiálně sekulárním státem, zakotvujícím svobodu vyznání a soukromého vyjadřování náboženských názorů, přičemž je zakázána diskriminace z náboženských důvodů. Současně je zakotvena zásada, že před zákonem jsou si všichni rovni bez ohledu na jazyk, rasu, barvu, pohlaví, politický postoj, filozofické přesvědčení, vyznání, příslušnost k sektě nebo bez ohledu na jakékoliv takové důvody. Náboženské záležitosti v Turecku řídí Úřad pro náboženské záležitosti pod názvem „Diyanet“ s obrovským finančním rozpočtem, dosahujícím výše mnoha dalších ministerstev. Pro řešení stížností občanů byl zákonem o institutu ombudsmana v roce 2012 zaveden institut ombudsmana, jehož úkolem je prověřovat úkony, jednání, postoje a chování členů státní správy a poskytovat účastníkům řízení doporučení v souladu s právním řádem a se zřetelem na lidská práva. Ombudsman v mezidobí vydal některá příznivá rozhodnutí, např. doporučení ohledně udělování stipendií pro členy nemuslimských náboženských komunit. V této souvislosti

žalovaný dokonce uvedl, že si je vědom, že pokud stát deklaruje ochranu náboženských komunit, nemusí toto odpovídat praxi a realita může být zcela odlišná, což potvrzuje jedna ze zpráv ombudsmana, v níž se tento podívoval nad tím, že vláda dosud žádné z jeho doporučení nerealizovala. Dále platí, že ačkoliv turecká ústava zaručuje svobodu vyznání, bohoslužeb a soukromého rozšiřování náboženských ideí, má stát všestrannou kontrolu nad církvemi a všemi náboženskými komunitami, jimž odmítá přiznat úplné zákonné postavení (viz zpráva CSW, Svoboda náboženského přesvědčení a Svoboda projevu, Turecko 2016; Komise Spojených států amerických pro svobodu vyznání ve světě, Turecko 2016). Všechny výše uváděné důvody žalovaným v napadeném rozhodnutí nebyly při posouzení věci žalobce z hlediska naplnění zákonných důvodů pro udělení azylu či doplňkové ochrany rozhodnými. Je třeba přiznat, že rozpory mezi deklaracemi a realitou nacházíme i v zemích s vyspělou demokratickou a lidskoprávní kulturou.

43. Pokud žalovaný v napadeném rozhodnutí uváděl, že se žalobce měl anebo v budoucnosti má určitě obrátit na policii v souvislosti s útokem vůči své osobě pro nošení křesťanského křížku na krku (žalobce tak naposledy neučinil a nebylo tak zřejmé, zda mu úřady odepřely ochranu, protože jeho potíže – pronásledování z důvodu náboženství nelze kvalifikovat tak, že jsou podporovány či trpěny úřady v Turecku), anebo že turecká policie je dobře organizovaná a strukturovaná a je schopna vymáhat dodržování zákonnosti, pak k tomu krajský soud uvádí, že ani těmito závěry žalovaný nereaguje na konkrétní argumentaci žalobce a důvody jím podané žádosti o mezinárodní ochranu. Ačkoliv je pravdou (jak připomněl žalovaný v napadeném rozhodnutí), že žalobce neměl ve své vlasti žádné politické obtíže, když se označoval za sympatizanta politické strany HDP.
44. Z Informace OAMP – Turecko o postavení politických stran BDP a HDP ze dne 6. 5. 2015 mj. vyplývá, že strana HDP, s níž žalobce sympatizuje, je v Turecku velice silnou politickou stranou se značnou členskou základnou, přičemž v parlamentních volbách v roce 2015 získala 80 poslaneckých mandátů a stala se čtvrtou nejsilnější stranou v Turecku. Tato strana se zaměřuje na bránění práv Kurdů a menšin, protože dosahuje nejlepších volebních výsledků v oblastech s hojným zastoupením kurdské menšiny. Postavení této strany je tak na turecké politické scéně problematické. Ačkoliv se lze domnívat, že v Turecku dochází k nespravedlnostem, které by v západních demokratických zemích byly nepřijatelné, nelze se ve shodě s žalovaným ztotožnit s fabulací žalobce o jeho hypotetickém pronásledování jako sympatizanta politické strany HDP, pokud by se aktuálně nacházel na území Turecka, kde bylo Tureckou policií zadrženo 11 poslanců této politické strany. Žalobce žádné problémy ohledně sympatií k této straně při pobytu v Turecku nezmínil a s tvrzením o pronásledování přišel až v okamžiku, kdy došlo k zatčení 11 poslanců této strany, v době pobytu žalobce v ČR. Pokud by se žalobce chtěl účastnit politického života ve své zemi, pak by tak zajisté v době svého pobytu v Turecku učinil. V této souvislosti ale nebyly zjištěny žádné okolnosti, které by nasvědčovaly možným obavám žalobce z pronásledování v zemi původu kvůli zastávání politických názorů ve smyslu § 12 zákona o azylu.
45. Žalovaný dále ve vztahu k žalobcem namítanému pronásledování v souvislosti s odmítáním nastoupení povinné základní vojenské služby, příslušnosti ke kurdské národnosti a

křesťanské víře, odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 10. 2001, sp. zn. 7 A 754/2000-28, z nějž mj. plyne „přesvědčení soudu, že je v každé zemi známým jevem (i v zemích nejvyššího standardu ochrana lidských práv), že příslušníci určité rasy, národnosti, náboženského vyznání, sociální skupiny nebo politického přesvědčení se mohou stát u svých spoluobčanů právě pro tyto vlastnosti terčem ústrků, slovních a fyzických útoků, diskriminačních postupů apod. Zdrojem takového nepřátelského jednání mohou být nejružnější negativní lidské vlastnosti jako xenofobie, animozita, závist, msta apod. to však samo o sobě ještě není pronásledování ve smyslu § 2 zákona o uprchlících (...).“ V této souvislosti se pak žalovaný zabýval postavením kurdské menšiny v Turecké republice. Ze zprávy Ministerstva vnitra Velké Británie – Turecko, Kurdský etnický původ, únor 2016, žalovaný učinil závěr, že novelizací tureckého trestního zákoníku v březnu 2014 byla přijata opatření k zabránění trestným činům, jejichž základem je „nenávist a diskriminace“, a byly zvýšeny tresty za trestné činy z nenávisti. Do této kategorie však nebyly zahrnuty trestné činy z nenávisti na podkladě etnického původu. Kurdské komunity se vyskytují po celém Turecku. Pokud se některý Kurd setká v nějakém místě s nenávistí, měl by být podle citované zprávy schopen se jí vyhnout přesídlením na jiné místo v Turecku, avšak pouze tehdy, neexistuje-li tam jiné riziko a nebude-li nepřiměřeně tvrdé. Z těchto obecných informací žalovaný učinil podle názoru krajského soudu předčasný závěr o tom, že v Turecku není diskriminace, které by byli Kurdové vystaveni, že by i ze strany obyvatel a úřadů dosahovala rozměrů pronásledování ve smyslu Úmluvy o uprchlících nebo jiné formy nelidského či ponižujícího zacházení. Žalovaný (podle svých slov v individuálně rozebraném případě žalobce) neshledal ve výpovědi žalobce skutečnosti, osvědčující jeho pronásledování ve vlasti, a to z etnických důvodů (kurdská národnost), protože mu neudělil azyl z důvodu nenaplnění podmínek v § 12 písm. b) zákona o azylu.

46. Názor žalovaného, že samotný výkon vojenské služby není pronásledováním ve smyslu zákona o azylu, a že tedy ani obava z nástupu vojenské služby nebo snaha vyhnout se nástupu do armády, nemůže být považována za „odůvodněný strach z pronásledování“, a tedy ani za důvod k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, je v obecné rovině správný. Branná povinnost se týká všech obyvatel dané země, a to bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženské vyznání či politické přesvědčení. Branná povinnost je zcela legitimní občanskou povinností, což uznává také Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 (dále jen Ženevská konvence), Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Podle Ženevské konvence není vyhýbání se nástupu vojenské služby, byť by byla trestná, důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Také z rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 508/1997, na které poukazoval i žalovaný, vyplývá, že „...povolávání k výkonu vojenské služby samo o sobě není ještě pronásledováním z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, byť by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu.“
47. V nyní posuzovaném případě žalobce nebyla deklarována jen jeho obava z nástupu povinné základní vojenské služby („sama o sobě“), ale v žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce kumulativně uváděl existenci dalších podstatných okolností spojených s nástupem vojenské služby: přísnější a ponižující zacházení z důvodu příslušnosti ke

kurdské menšině a křesťanskému vyznání, nasazení do tvrdých bojů na východě země, delší a přísnější trest za vyhýbání se vojenské službě, nedemokratická forma výkonu trestu odnětí svobody. Uvedl-li žalobce, že se obává, že bude nucen v rámci vojenské služby a z důvodu své příslušnosti ke kurdské menšině bojovat v těžkých bojích na východě země (bojuje se též proti Kurdům), pak je nutné tuto obavu z nástupu základní vojenské služby vnímat ve zcela jiných souvislostech. Obava žalobce totiž nesměřovala obecně jen vůči výkonu vojenské služby, ale konkrétně vůči povinnosti bojovat na východě Turecka (případně proti příslušníkům své národnosti), účastnit se takového konfliktu se zbraní, a obava žalobce rovněž vyplývala z možných následků jeho postoje k takové povinnosti. Uvedené okolnosti mohou zejména ve vztahu k národnosti žalobce a situaci v zemi jeho původu signalizovat, že se o pronásledování ve smyslu zákona o azylu může jednat (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004-49).

48. Z výše uvedeného vyplývá, že žalovaný vůbec neposuzoval žalobcovo odmítání základní vojenské služby a obavy z ní plynoucí v kontextu dalších možných obav žalobcem uváděných v jeho žádosti o mezinárodní ochranu, a to v souvislosti s bezpečnostními, náboženskými a národnostními problémy. To vše nehodnotil ani za podpory aktuálně získaných informací o situaci v Turecku, neboť většina zpráv zmíněná v napadeném rozhodnutí (a založená ve správním spise) je zastaralá a pochází z roku 2014, 2015 nebo z počátku roku 2016. Žádná z nich nereflexuje neúspěšný pokus o puč v Turecku z července roku 2016 a následně vzniklou nepřehlednou situaci v zemi. Posléze vyhlášený výjimečný stav v zemi trval až do konce července roku 2018. Nově získané zprávy o situaci v Turecku (lidskoprávní, bezpečnostní, o svobodě náboženského vyznání, uplatňování politických práv, kurdské menšině, vojenské službě, trestání odpíračů základní vojenské služby, postavení Kurdů a křesťanů v turecké armádě) bude třeba posoudit ve vzájemných souvislostech tak, jak své důvody pro odepření vojenské služby a obavy z této služby formuloval žalobce v žádosti o udělení mezinárodní ochrany, popř. je upřesnil při osobním pohovoru. Samotné povolání k výkonu vojenské služby žalobce neoznačoval za pronásledování, a tedy azylový důvod. Obavy z výkonu vojenské služby žalobce zdůrazňoval v kontextu s dalšími azylově relevantními důvody tak, jak to má na mysli judikatura správních soudů. Nelze proto přisvědčit zjednodušujícímu postupu žalovaného, který bez dalšího označil brannou povinnost za legitimní občanskou povinnost, která se v Turecké republice řídí platnou legislativou a podmínky jejího výkonu včetně negativních jevů se nevymykají základním vojenským službám uskutečňovaným v jiných zemích, které tuto povinnost absolvování vojenské služby) zakotvují ve své legislativě. V tomto obecném přístupu totiž žalovaný vůbec nezohlednil kombinaci důvodů, uváděných žalobcem v jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany.
49. Vzhledem ke shora uvedenému a nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu, nemohlo být relevantně posouzeno, zda existovala v případě žalobce reálná hrozba spojená s výkonem vojenské služby v turecké armádě, jež by zapříčinila odůvodněný strach z pronásledování. Před učiněním závěru o této otázce je nejprve nutné obstarat takové podklady, které svojí aktuálností a kvalitou dostojí požadavku na zjištění relevantních, důvěryhodných, transparentních a aktuálních zdrojů informací.

50. V této souvislosti dále krajský soud poukazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2009, č. j. 4 Azs 87/2008-66, z něhož vyplývá, že „*Odmítnutí vojenské služby není samo o sobě důvodem pro udělení azylu, neuvádí-li žadatel o mezinárodní ochranu ještě jiné důvody, pro které žádá o udělení azylu, popř. doplňkové ochrany. Takovým důvodem byla v případě žalobce obava z problémů, které mohly nastat při výkonu základní vojenské služby s ohledem na jeho kurdskou národnost.*“
51. Žalobce dále v žalobě namítal, v souvislosti s rozhodnutím NSS ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008-83, že má jako Kurd odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť se obává násilí při nasazení do těžkých bojů na východě země, kde by mohl padnout do zajetí Islámského státu. Je všeobecně známo, že Kurdové bojují proti Islámskému státu a již mnoho jich padlo. Turecko neposkytne žalobci dostatečnou ochranu před tímto nebezpečím, na druhou stranu bude žalobce trestat za odmítnutí nastoupit základní vojenskou službu. Uvedeným tvrzením žalobce lze z logiky věci přisvědčit, avšak správní spis a v něm založené zprávy neposkytují dostatečný podklad pro potvrzení těchto obav (popř. jejich vyvrácení).
52. Žalobce na obhajobu svého odmítání nástupu vojenské služby uvádí argumenty jako své morální přesvědčení, s nímž je neslučitelné, aby se jakýmkoliv způsobem účastnil jakéhokoli ozbrojeného konfliktu se zbraní v ruce. K tomu logicky dodává, že je příslušníkem kurdské menšiny, která je v Turecku diskriminována, a již se snaží Turecká republika po několik let násilím potlačit. Ačkoliv je žalobci známo, že v mnoha demokratických státech existuje branná povinnost, kdy se občané státu podílí na zajištění ochrany a bezpečnosti svého státu, v případě žalobce to tak není, neboť jako Kurd nepovažuje Turecko za svůj stát. Kurdové jsou diskriminováni a utlačováni i ze strany vlády, úředníků, policistů a armády. Tato perzekuce byla potvrzena Výborem OSN pro odstranění všech forem rasové diskriminace v její zprávě č. CERD/C/TUR/CO/4-6 ze dne 11. 1. 2016.
53. Soud, jak již výše uvedl, shledal za důvodnou námitku žalobce, že správní orgán pochybil při své úvaze o neudělení azylu, když vycházel pouze z obecnějších a neaktuálních informací o situaci v Turecku, z nichž vyhodnotil zejména ty části, které bez celkového kontextu vyznívají pro žalobce nepříznivě. Je třeba veškeré žalobcem uváděné důvody posuzovat v součinnosti, neboť jimi objasňuje důvody, pro které má obavy z výkonu základní vojenské služby. K tomu je třeba si opatřit dostatek relevantních informací, aby byla osvětlena oprávněnost tvrzení a obav žalobce. Soud velmi postrádal aktuální zprávu o lidských právech a především o ochraně menšin (kurdské či křesťanské) s přesahem do politické či vojensko-bezpečnostní situace v Turecku (vč. situace Kurdů v armádě a jejich nasazování v bojích). Uvedené je v Turecku velmi proměnlivé a velmi se liší od situace ve vyspělých demokratických zemích. Proto je potřeba postupovat velmi obezřetně a s dobrou znalostí aktuálních poměrů Turecka, pokud jde o úroveň ochrany lidských práv zejména občanů kurdské národnosti. V této souvislosti lze poukázat právě na to, že žalobce jako hlavní důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl svoji obavu ze základní vojenské služby, v níž bude jako voják – začátečník a kurdské národnosti úmyslně nasazen do bojů v hraničních východních oblastech, přičemž se právě z tohoto důvodu bojí o svůj život. Zmiňoval i obavy z horšího a ponižujícího zacházení v armádě právě pro svoji

příslušnost ke kurdské menšině. K těmto tvrzením si správní orgán opatřil informace z roku 2014 a z roku 2016. Tyto zprávy však soud hodnotil jako zastaralé, když ani jedna z nich nepojednává o současných poměrech v Turecku po nevydařeném puči, popř. o období těsně před odchodem žalobce ze země původu, zejména s aktuálním zjištěním práv kurdských branců.

54. Zákon o azylu je postaven na potencialitě pronásledování, resp. odůvodněném strachu, nikoliv pouze na reálných zážitcích žadatele či uskutečněném pronásledování (srov. rozsudek NSS ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008-83). V této souvislosti tedy bylo na žalovaném, aby své závěry o neodůvodněnosti obav žadatele přesvědčivě doložil. Správní orgán však pochybil, když neshromáždil takové podklady pro své rozhodnutí, které by vyloučily, že situace žalobce naplnila důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, tedy že měl odůvodněný strach z pronásledování v zemi původu, a to zejména z důvodů jeho příslušnosti ke skupině obyvatel, kteří mají absolvovat vojenskou službu, a jež mohou být nasazováni v bojích v hraničních oblastech na východě země.
55. Odmítnutí vojenské služby není samo o sobě důvodem pro udělení azylu, avšak žalobce jako žadatel o mezinárodní ochranu v daném případě ještě uvádí jiné důvody, pro které žádá o udělení azylu, popř. doplňkové ochrany. Přesně takovým důvodem byla v případě žalobce obava z problémů, které mohly u něj nastat při výkonu základní vojenské služby s ohledem na jeho kurdskou národnost.
56. Podle konstantní judikatury NSS (rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57) *„není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky, než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.“* Dále tento soud v rozsudku ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005-58, uvedl: *„Český zákon o azylu nezakotvuje v režimu azylového řízení zásadu in dubio pro reo, pokud jde o tvrzení žadatele o azyl. V praxi pak zmírnění následků neexistence této zásady představuje rozdělení důkazního břemene mezi žadatele a stát tak, že stát je zodpovědný za náležité zjištění reálií o zemi původu, ale žadatel musí unést důkazní břemeno stran důvodů, které se týkají výlučně jeho osoby.“*
57. K rozsahu dokazování v případě možného pronásledování branců základní vojenské služby je tak třeba uvést, že bylo na žalovaném, aby obstaral dostatek podkladů pro zjištění postavení právě takových osob v zemi. Nepostačuje, pokud žalovaný obstaral pouze obecné a zastaralé zprávy o situaci v Turecku, aniž by se zabýval informacemi vztahujícími se právě k možnému pronásledování kurdských křesťanů při výkonu základní vojenské služby. K aktuálnosti informací o zemi původu se vyjádřil rozsudek NSS ze dne 7. 9. 2005, č. j. 3 Azs 390/2004-49: *„Posuzuje-li totiž správní orgán důvodnost obav žadatele o azyl z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) azylového zákona, je třeba, aby vzal v úvahu situaci v zemi původu žadatele v době bezprostředně předcházející jeho odchodu z této země, nikoliv primárně v době rozhodování správního orgánu, která je tomuto okamžiku více či méně vzdálena.“*

58. Vzhledem k datu podání žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany (25. 9. 2015) se na posuzovaný případ již použije čl. 46 odst. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2016 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, který vyžaduje, aby soudy ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu (žádosti o mezinárodní ochranu podané do 20. 7. 2015 se řídí právními a správními předpisy přijatými podle Směrnice 2005/85/ES, která povinnost zajistit soudní přezkum podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu neobsahovala).
59. V kontextu výše uvedeného je třeba uvést, že k posouzení případu žalobce si žalovaný neobstaral dostatečně přesné a aktuální informace o situaci v Turecku. Většina zpráv, které užil, byly téměř rok a některé i více než rok staré. To by samo o sobě nebylo nesprávné, pokud by v době rozhodování nebylo z dostupných zdrojů zjevné, že situace v zemi je od poskytnutých zpráv odlišná. Použité zprávy a informace o Turecku, ze kterých žalovaný vycházel, se jednoznačně vztahovaly k období před pokusem o státní převrat (15. 7. 2016). Žalovaný vydal napadené rozhodnutí dne 22. 12. 2016.
60. Jak přitom jinak plyne např. z rozsudku NSS ze dne 20. 12. 2017, č. j. 10 Azs 310/2017-56 *„právě tato událost byla významným milníkem, který radikálně změnil tamní vnitropolitickou situaci. Následující reakce státní moci a intenzivní opatření vůči domnělým pučistům, politickým oponentům a jiným osobám, mohla za určitých okolností u některých, zejména politicky aktivních osob, vyvolat obavu z pronásledování. Žalovaný se nemůže bez dalšího spokojit s periodicky vydávanými zprávami, které nijak nepromítají události zásadního charakteru, nota bene pokud je obecně známo, že v Turecku došlo k pokusu o státní převrat, který má dramatický dopad na úroveň ochrany lidských práv. Při posuzování žádostí o mezinárodní ochranu pro strach z pronásledování z důvodu zastávání určitých politických názorů, nelze rozhodovat výlučně na základě zpráv a informací, které tyto podstatné události vůbec nezohledňují.“*
61. Na tom nic nemůže změnit ani nepodložené konstatování žalovaného v napadeném rozhodnutí, že *„Turecko je země, která je v historii známa svým překotným vývojem a která v posledních sto letech prodělala a stále prodělává řadu vnitropolitických změn. Tato země je rovněž dobře známa vojenskými převraty a pokusy o puč ze strany armády, které byly mnohokrát v druhé polovině 20. století provedeny s rozličným výsledkem. Poslední pokus o údajný vojenský puč proběhl v Turecké republice v létě roku 2016. Po jeho nezdaru turecká vláda mimo vypořádání se se vzpurnými vojenskými představiteli, pokračovala ve svém tažení proti hnutí duchovního vůdce Fethullaha Gülena, které v Turecku započalo již v roce 2014, kdy byl na tohoto náboženského vůdce vydán zatykač. Soudní stíhání novinářů, soudců, žalobců a policejních příslušníků kvůli členství v údajné „teroristické organizaci Fethullaha Gülena“ pokračovalo i v době přípravy zprávy, přestože dosud nic nenasvědčuje tomu, že by se Gülenovo hnutí podílelo na násilí či jiných aktivitách, které by mohly být popisovány jako teroristické.“* Výše uvedené pak žalovaný v napadeném rozhodnutí uzavřel tak, že nejsou žádné indicie, z nichž by bylo možno dovozovat, že by mohly mít turecké státní orgány zájem na osobě žalobce právě z výše uvedených důvodů. Tímto obecným a neúplným hodnocením se skutečně nelze ztotožnit, situace v Turecku i vůči kurdské menšině se dramaticky změnila,

protože pokus o státní převrat měl dramatický dopad na celkovou úroveň ochrany lidských práv v této zemi. V této souvislosti tak musí soud zdůraznit, že žádný z použitých podkladů se nevěnoval situaci po pokusu o státní převrat. Jelikož vlivem tohoto pokusu o státní převrat vznikla nová a ne zcela přehledná situace v zemi, žalovaný nemohl rezignovat na svou povinnost zjišťovat i aktuální stav věcí v Turecku (srov. rozsudek NSS ze dne 14. 3. 2018, č. j. 5 Azs 4/2018-20). Bez aktuálních a přesných informací z různých zdrojů nelze zjistit, zda žalobce má odůvodněný strach z pronásledování, nebo zda mu hrozí nebezpečí vážné újmy.

62. Podle rozsudku NSS ze dne 14. 3. 2018, č. j. 5 Azs 4/2018-20, stíhá správní orgány povinnost zjišťovat stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu). Podle § 23c písm. c) zákona o azylu mohou být podkladem pro rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu zejména přesné a aktuální informace z různých zdrojů o státu, jehož je žadatel o udělení mezinárodní ochrany státním občanem. Dikce § 23c zákona o azylu promítá do vnitrostátního práva požadavek čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úřední věstník L 180, 29. 6. 2013, s. 60-95). Z něj plyne členským státům EU povinnost zajistit, aby při posuzování žádostí o mezinárodní ochranu byly získávány přesné a aktuální informace z různých zdrojů, týkající se obecné situace v zemích původu žadatelů, a aby tyto informace měli k dispozici pracovníci odpovědní za posuzování žádostí a rozhodování o nich.
63. V této věci bylo třeba dostát povinností vyplývajícím z rozložení důkazního břemene v režimu zákona o azylu, tedy žalobce jako žadatel musel unést důkazní břemeno stran důvodů podané žádosti o mezinárodní ochranu, které se týkají výlučně jeho osoby (což učinil) a stát (správní orgán) byl zodpovědný za náležité zjištění reálií o zemi původu, přičemž informace o zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu měly být relevantní a aktuální (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS), tak aby i posléze soud mohl při soudním přezkumu snadněji reflektovat čl. 46 odst. 3 tzv. procedurální směrnice (vycházet ze skutkového stavu ex nunc).
64. Krajský soud s odkazem na shora uvedené posoudil i závěr žalovaného, pokud jde o otázku možného udělení doplňkové ochrany žalobci ve smyslu § 14a zákona o azylu. I v tomto ohledu byly závěry žalovaného podloženy neaktuálními a zastaralými informacemi o současné situaci v Turecku, zejména pokud šlo o informace týkající se neuposlechnutí příkazu k nástupu na základní vojenskou službu (příkaz k nástupu v listopadu 2015) a příkazu tuto vojenskou službu vykonávat způsobem, jaký uvedl žalobce, s následnými sankcemi včetně způsobů a forem jejich výkonu. Ačkoliv správní orgán posuzoval otázku udělení doplňkové ochrany žalobci na konci roku 2016, vyšel bez jakékoliv aktualizace ze zpráv pocházejících z počátku roku 2016, popř. z jara 2016, anebo z informací ještě starších (z roku 2015 a 2014). Přitom bylo potřeba si opatřit informace o postavení dosti specifické, a to kurdské skupiny branců. Podklady založené ve správním spise a též poukazované v napadeném rozhodnutí (viz seznam použitých zpráv v napadeném rozhodnutí žalovaného, na něž soud pro stručnost odkazuje) neobsahují žádné informace o současné situaci příslušníků kurdské národnosti v Turecku a zároveň nic nevypovídají o současném postavení kurdských branců v armádě a ve společnosti. Lze přisvědčit tvrzením žalobce, že

od léta roku 2016 (pokus o vojenský puč) až dosud probíhají velmi tvrdé čistky v řadě profesí, především v ozbrojených složkách, dále mezi soudci, státními žalobci, novináři, učiteli aj., což má dramatický dopad na úroveň ochrany lidských práv a stejně tak na úroveň ochrany národnostních menšin – především Kurdů, včetně možného pronásledování pro politické názory a vyznávání jiného náboženství než je většinový islám. Za této situace mohlo dojít ke zhoršení životních podmínek tureckých občanů kurdské národnosti.

65. To vše je ještě umocněno nedalekým válečným konfliktem v Sýrii. Soudu je z úřední činnosti známo, že v hraničních oblastech bojují povstalci PKK (Kurdská strana pracujících), k nimž se hlásí příslušníci kurdské menšiny, kterou však oficiální úřady Turecké republiky prohlašují za teroristickou organizaci. Z úřední činnosti je soudu dále známo, že již počátkem roku 2008 zahájila turecká armáda vojenskou vzdušnou i pozemní operaci v severních oblastech Iráku, obývaných Kurdy. Již tyto skutečnosti přinesly změnu v postavení Kurdů v Turecku obecně, včetně kurdských branců v turecké armádě. Není vyloučena ani zvýšená míra represe při nenastoupení vojenské služby Kurdy, k čemuž obecně může docházet v době zvýšeného ohrožení bezpečnosti země nebo zahájení bezpečnostních operací. Z úřední činnosti je soudu dále známo, že ke zhoršení lidskoprávní situace v Turecku došlo již v červnu 2015 po parlamentních volbách a následně v červenci 2015, kdy vypukly násilnosti mezi PKK a tureckými ozbrojenými složkami. Následně v létě roku 2016 došlo k neúspěšnému pokusu o vojenský převrat, který měl dramatický dopad na úroveň ochrany lidských práv s negativním dopadem na určité skupiny obyvatelstva, včetně příslušníků kurdské menšiny. K čistkám v armádě, policii, justici dochází dosud, neboť výjimečný stav vyhlášený po „vojenském“ puči trval až do 31. 7. 2018. K represím vůči kurdské národnostní menšině, která se snaží dlouhodobě o emancipaci, dochází ještě po mnohem delší dobu.
66. Pokud žalovaný rozhodl o neudělení azylu žalobci podle § 12 písm. b) zákona o azylu a o neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, učinil tak na základě nedostatečně zjištěné aktuální situace v Turecké republice ohledně branců kurdské národnosti, když současně nezhodnotil všechny žalobcem tvrzené důvody, pro něž základní vojenskou službu odmítá, resp. má z ní obavy. Žalobcem uváděné důvody měl posoudit ve vzájemných souvislostech a na podkladě aktuálních a relevantních zpráv referujících o situaci v Turecké republice. Této povinnosti však žalovaný nedostál. Žalovaný se pouze omezil na závěry o tom, že existence občanské povinnosti konat základní vojenskou službu (včetně nasazení do války a trestání za nevykonávání vojenské služby), je zcela legitimní, a že výkon vojenské služby nelze považovat za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, protože jej nelze vnímat jako nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestání. Přitom žalovaný nijak nezohlednil atributy, kterými obhajoval žalobce své odpírání vojenské služby: příslušenství ke kurdské menšině, vyznávání křesťanského náboženství a původ z východní části země. Žalovaný jakkoliv nevysvětlil na základě relevantních podkladů, proč žalobce nemá oprávněné obavy ze ztráty života, nasazení do linie tvrdých bojů na východě země nebo přísnějšího potrestání jednak za neuposlechnutí příkazu k nástupu vojenské služby a uprchnutí za hranice a jednak za to, že je příslušníkem kurdské menšiny. Žalovaný se

s těmito rozhodnými tvrzeními nevypořádal a setrval pouze na obecném tvrzení, že podmínky výkonu základní vojenské služby se řídí v Turecku platnou legislativou a svojí tvrdostí a negativními jevy nedosahují charakteru perzekuce (odkaz na zprávu Ministerstva vnitra Velké Británie – Turecko, vojenská služba 2016, z března 2016). Je však pravdou, že žalovaný v napadeném rozhodnutí obecně uvedl, že *„Nejsou známy případy, že by neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu po svém návratu do Turecké republiky čelili znevýhodňování či diskriminaci. Jejich postavení se tak neliší od občanů Turecké republiky, kteří se do své vlasti běžně navrací po dlouhodobých či trvalých pobytech v zahraničí“* (žalovaný čerpal z informace MZV ČR ze dne 6. 6. 2016, č. j. 103514/2016-LPTP). Ani tato informace však nereaguje na dramaticky změněnou úroveň ochrany lidských práv v Turecku po neúspěšném puči v létě roku 2016. Na druhou stranu ale žalovaný připouští v napadeném rozhodnutí, že ve východních oblastech Turecka, zejména v blízkosti hranice se Syrskou arabskou republikou, existuje stav zvýšeného napětí a vojenské aktivity (ačkoliv se podle něj ještě nejedná o ozbrojený konflikt nebo přímo válečný stav). Podle názoru krajského soudu může právě v době ohrožení bezpečnosti země nebo ve stavu zvýšeného napětí a vojenských aktivit docházet ke změně celospolečenské situace v zemi, přičemž tyto situace může přinášet i zhoršení postavení Kurdů v Turecku obecně, zvláště pak kurdských branců v turecké armádě. Nemůže být tedy vyloučena ani zvýšená míra represe při nenastoupení vojenské služby.

67. Pokud žalovaný uvádí, že v okolí města M., kde žalobce před svým odchodem žil, žádné boje neprobíhají, a že v případě potíží může žalobce pro své přesídlení zvolit jiné místo v Turecku, kde je stabilní bezpečnostní situace, pak tato doporučení žalobce při svém návratu do vlasti nebude moci využít, neboť bude především vykonávat trest za odepření základní vojenské služby. Jak je krajskému soudu z úřední činnosti známo, tyto tresty odnětí svobody jsou velmi přísné a jejich forma vykonávání neodpovídá zásadám platným v demokratických zemích. I v této souvislosti nebyly žalovaným vyvráceny obavy žalobce z návratu do vlasti, když se domnívá, že pro odepření výkonu vojenské služby bude potrestán přísněji pro svoji kurdskou národnost a uprchnutí do ciziny (před vojenskou službou), přičemž při samotném výkonu trestu bude pro svoji kurdskou národnost a křesťanské vyznání ponižován. Všechny tyto relevantní důvody žalovaný řádně nehodnotil (na podkladě aktuálních a relevantních zpráv) a nesprávně uzavřel, že žalobce nesplnil zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, popř. pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b), popř. písm. c) a d) zákona o azylu.
68. K trestnosti odmítání konání vojenské služby v Turecku a především k formám tohoto trestání, které jsou neslučitelné s demokratickými zásadami, žalobce odkázal v žalobě na případ Mehmeta Tarhana, jehož situaci, jako odpůrce vojenské služby, popsala s vážným znepokojením Amnesty International dne 9. 12. 2005 (pro stručnost soud odkazuje na čl. II tohoto rozsudku). Mehmet Tarhan, 27 let, dostal čtyřletý trest odnětí svobody ve vojenské věznici za to, že odmítl konat vojenskou službu, přitom byl během svého uvěznění objektem vážného špatného zacházení, jenž zahrnovalo kruté, nelidské a ponižující zacházení, včetně porušování práva na soukromí. Uvedený případ dokonce posuzoval i Evropský soud pro lidská práva, který ve svém rozhodnutí ze dne 17. 7. 2012, č. 9078/06, ve věci Tarhan vs Turecko, konstatoval, že došlo k porušení čl. 3 (zákazu nelidského a

ponižujícího zacházení) a čl. 9 (svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. V uvedených souvislostech se však žalovaný nezabýval potencionální vážnou újmou, která by mohla žalobci hrozit po jeho návratu do vlasti. Krajskému soudu jsou přitom z úřední činnosti známy tvrdé podmínky v tureckých věznicích a mnohdy nelidské a ponižující zacházení při výkonu trestu odnětí svobody. Rovněž žalobce vyjádřil v žalobě obavy, že by v případě svého nuceného návratu do země původu byl nejen uvězněn, ale i mučen v rozporu s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Obsah správního spisu však neskýtá aktuální odpovědi na tyto otázky.

69. Soud však může souhlasit se závěry žalovaného v tom, že realizace rodinného života žalobce s jeho manželkou, občankou Ukrajiny, není vázána pouze na území ČR, a proto vycestování žalobce by nebylo v rozporu s mezinárodními dohodami, kterými je ČR vázána. Své právo na soukromí a rodinný život, pokud se chce žalobce nadále se svojí ženou pohybovat právě na území ČR, musí uplatňovat z tohoto titulu primárně v rámci zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, nikoliv zákona o azylu (srov. rozhodnutí NSS ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008). Podle judikatury správních soudů platí, že rodinné vazby v ČR nejsou přímo důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Neudělení azylu ani doplňkové ochrany, kdy žadatel nesplňuje zákonné podmínky pro jejich udělení, samo o sobě nevylučuje pobyt takového cizince na území ČR, jsou-li k tomu dány rodinné důvody, tuto otázku je však třeba řešit v režimu zákona o pobytu cizinců (srov. rozhodnutí NSS ze dne 28. 11. 2008, sp. zn. 5 Azs 46/2008). Z pohledu „rodinného života“ žalobce nebyla shledána vážná újma a překážka ve vycestování žalobce pro rozpor s mezinárodními závazky ČR [§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu].
70. Žalobce v původní žalobě všeobecně napadal i § 14a zákona o azylu, proto krajský soud se z opatrnosti vyjadřuje i k možnosti naplnění § 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení se za vážnou újmu považuje uložení nebo vykonání trestu smrti. Žalobce však neuváděl, že by mu mohla taková vážná újma uložáním nebo vykonáním trestu smrti hrozit. Ostatně trest smrti je v Turecké republice zcela zrušen od roku 2004 a i v rámci monitoringu Amnesty International je tato země vedena tak, že ve své legislativě zcela zrušila trest smrti za veškeré trestné činy (Zpráva Amnesty International, tresty smrti – 2016, ze dne 3. 5. 2016). Tato legislativa nebyla změněna.
71. Žalovaný dále v napadeném rozhodnutí hodnotil také naplnění důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14b (podle tohoto ustanovení doplňkovou ochranu neudělil), avšak v žalobě proti těmto závěrům žalobce jakkoliv nebrojil a soud tak přezkoumal napadené rozhodnutí pouze v rozsahu uplatněných žalobních bodů. Ohledně doplňkové ochrany se krajský soud především neztotožnil se závěry žalovaného v tom, že žalobci v případě jeho návratu do vlasti nehrozí přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu, když nebyly řádně posouzeny žalobcem uváděné důvody jeho odchodu ze země ve vzájemných souvislostech a pro učinění závěrů o těchto důvodech nebyly získány aktuální a relevantní informace z různých informačních zdrojů.

72. Jelikož žalovaný nezjistil skutkový stav na základě přesných a aktuálních informací o žalobcově zemi původu (§ 3 správního řádu; § 23c zákona o azylu), nemohl ani krajský soud posoudit, zda existuje reálná hrozba pronásledování, resp. vážné újmy v případě vrácení žalobce do Turecka. Proto také shledal žalobní námitky v této části za opodstatněné.

VI. Závěr a náklady řízení

73. Z výše uvedených důvodů soud shledal napadené rozhodnutí žalovaného zčásti [ve vztahu k posouzení udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) a § 14a zákona o azylu] nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.). Proto soudu nezbylo než jej zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s.ř.s.). V novém řízení bude žalovaný vázán právním názorem vysloveným soudem v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
74. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle úspěchu ve věci podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Úspěšnému žalobci vznikly náklady na právní zastoupení advokátem na základě plné moci ze dne 5. 3. 2018. Ve věcech mezinárodní ochrany je žalobce jako cizinec osvobozen od placení soudních poplatků. Proto jeho náklady řízení tvořily pouze náklady na právní zastoupení v řízení před krajským soudem. Odměna advokáta žalobce a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle § 35 odst. 2 s.ř.s. a vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. V daném případě šlo o jeden úkon právní služby (převzetí a příprava zastoupení) a jeden režijní paušál, tedy ve výši 1x 3 100 Kč a 1x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), § 13 odst. 3 advokátního tarifu], tedy celkem 3 400 Kč. K zaplacení přiznané náhrady nákladů žalobci vůči žalovanému určil soud přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 7. srpna 2018

JUDr. Kateřina Mrázová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
B. Z.